

Методичне забезпечення кафедри загальної біології та екології

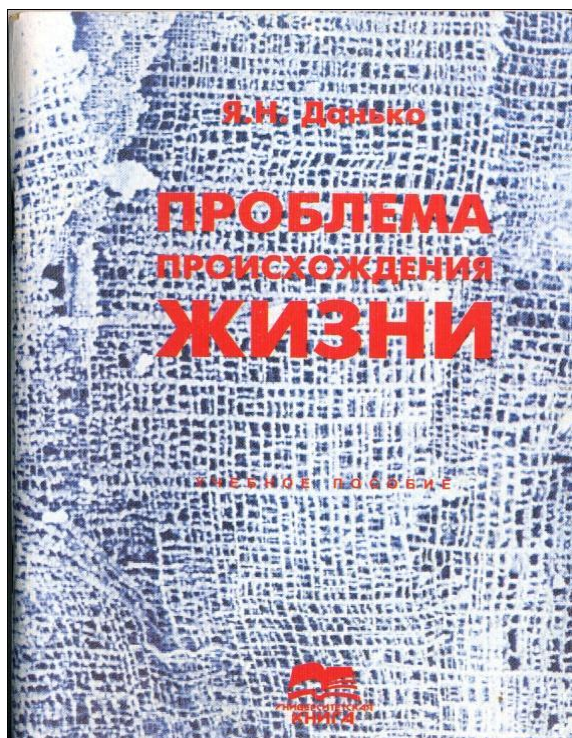
Підручники та навчальні посібники

Стан природного середовища та проблеми його охорони на Сумщині: Рослини, тварини та гриби Сумської області, занесені до Червоної книги України. Книга 5. Редкол.: К. К. Карпенко (голов. редактор). А. П. Вакал, М. П. Книш, О. О. Тітаренко, А. С. Телегіна. – Суми: Джерело, 2001.-104с., іл. Укр.

У п'ятій книзі розпочатого в 1996 році видання "Стан природного середовища проблеми його охорони на Сумщині" розповідається про види рослин, тварин і грибів, які занесені до Червоної книги України і були виявлені на території Сумської області.

Книга написана на основі аналізу опублікованих даних і за результатами власних досліджень авторів, які проводились протягом 90-х рр. ХХ століття за завданням Держуправління екобезпеки у Сумській області.

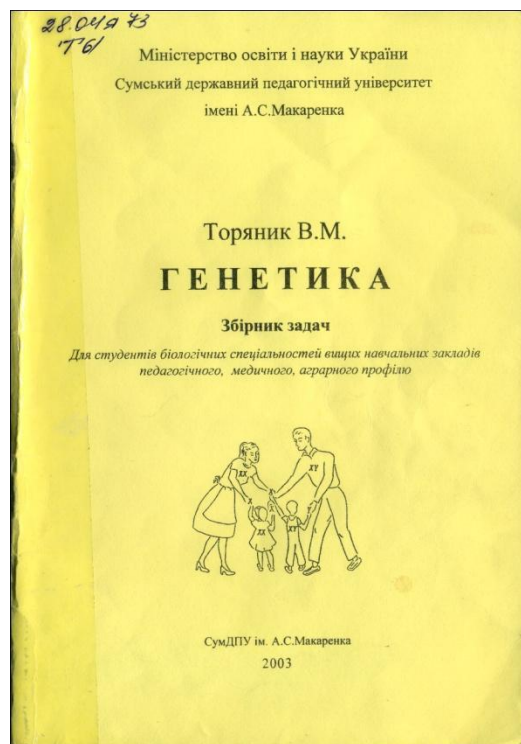

Данько Я.Н.

Проблема происхождения жизни: научные аспекты: Учебное пособие. – Сумы: Издательство «Университетская книга», 2001. – 95 с.

В учебном пособии основное внимание уделено современным научным взглядам на происхождение жизни, но вкратце рассматриваются также представления о самозарождении, креационизм и теория панспермии. Для определения жизни автор использует методологические (формальные), а не материальные принципы. Выделены основные научные подходы к проблеме и проанализированы их сильные и слабые стороны. Рассмотрены некоторые новые и необычные идеи в этой области науки.

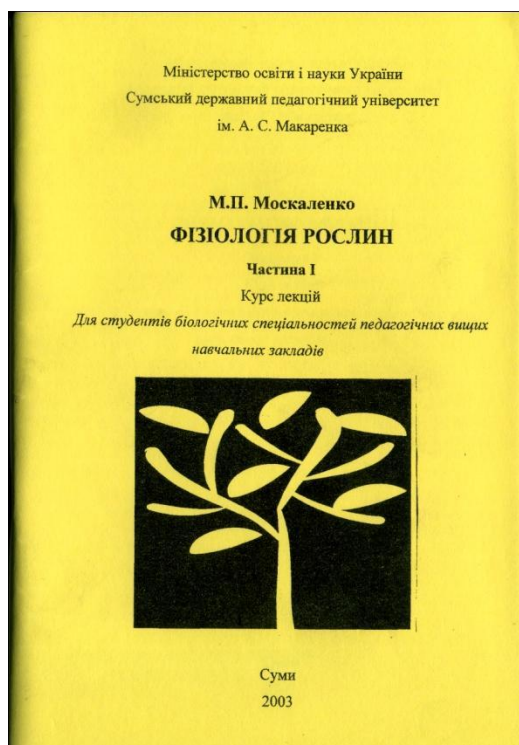
Для студентов-биологов и биологов всех специальностей, преподавателей высшей и средней школы, всех интересующихся данной проблемой.

Торяник В.М. Генетика: 3б. задач. Для студентів біологічних спеціальностей вищих навчальних закладів педагогічного, медичного, аграрного профілю. – Суми: СумДПУ, 2003. – 92 с.

Пропонуються задачі з таких розділів генетики як молекулярні основи спадковості, закономірності успадкування, генетика статі, генетика популяцій, генетика людини. Розкриваються принципи розв'язання задач, даються відповіді на них.

Для студентів біологічних спеціальностей вищих навчальних закладів біологічного, медичного, аграрного профілю, вчителів біології, учнів середніх шкіл, гімназій, ліцеїв.

Москаленко М.П.

Фізіологія рослин. Частина I. Курс лекцій. Для студентів біологічних спеціальностей педагогічних вищих навчальних закладів. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2003. – 140 с.

Пропонуються розділи «Клітинна організація живих організмів», «Мінеральне живлення», «Ріст і розвиток рослин» питання до семінарських занять, задачі з кожного розділу.

Для студентів біологічних спеціальностей вищих навчальних закладів педагогічного профілю.

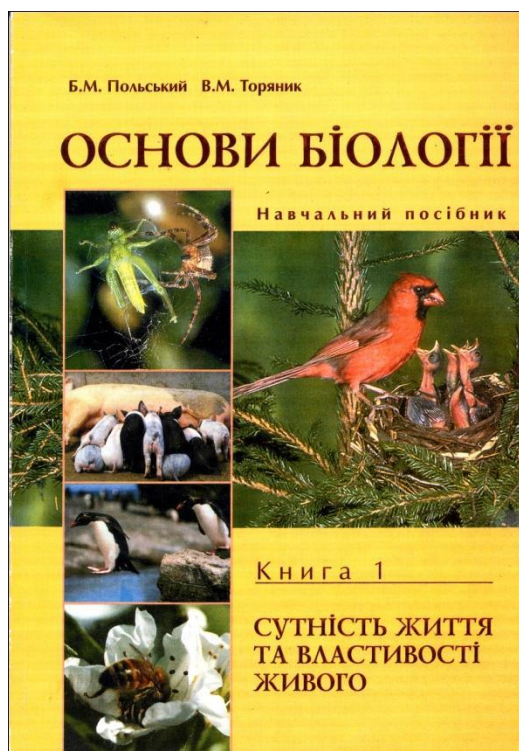

Гончаренко І.В.

Будова рослинного організму: Навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 200 с.

Вміщено розділи з цитології, гістології, анатомії, морфології, різноманітності життєвих форм і основ екології рослин. Матеріал подано узагальнено, з численними ілюстраціями, схемами, порівняльними таблицями, питаннями проблемного характеру.

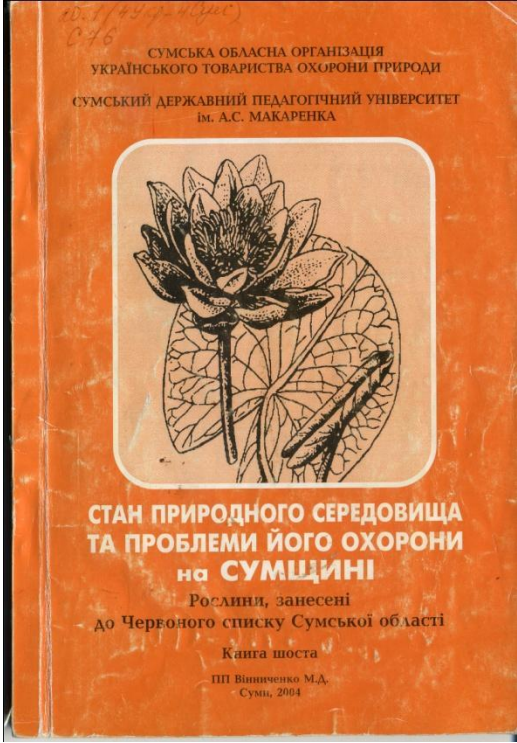
Для студентів природничих факультетів університетів та педагогічних інститутів, що вивчають дисципліну "Морфологія та анатомія рослин", для аспірантів і викладачів, для тих, хто цікавиться проблемами методики викладання біології у вищому навчальному закладі.

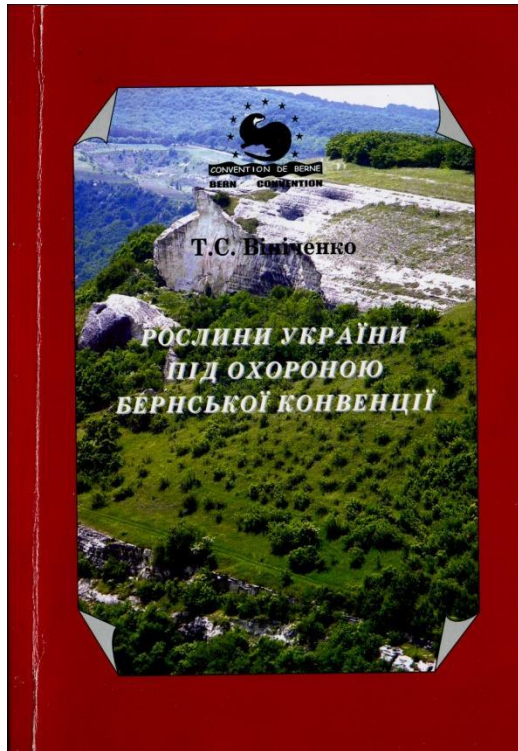
Основи біології: навч. посібник / Б.М. Польський, В.М. Торяник. – Суми: Університетська книга, 2004. Кн. 1 : Сутність життя та властивості живого. – 2004. – 134 с.: іл.

Посібник «Основи біології» адресовано учням та вчителям середньої школи. За змістом навчального матеріалу він відповідає програмам з біології для класів з поглибленим вивченням цього предмету, що затверджені Міністерством освіти України. Однак, прагнучи найбільш повного висвітлення цілісності живої природи, автори відмовилися від традиційної побудови курсу, яка передбачає розглядання проблем життя при вивченні окремих і досить роз'єднаних предметів: ботаніки, зоології, анатомії, фізіології людини та ін. У даному посібнику світ живого розглядається відповідно до рівнів його організації. Це створює можливість для більш повного розкриття сутності життя як особливого феномену. З іншого боку, така структура дозволяє викладачам біології використовувати посібник у різних класах, починаючи з шостого, де навчання відбувається за традиційною схемою, та в класах моделі «Екологія та розвиток». Посібник складається з чотирьох книг:

1. Сутність життя та властивості живого.
2. Організація життя на доорганізмівих рівнях.
3. Організація життя на рівні організму, різноманітність організмів.
4. Надорганізмені системи. Людина. Охорона природи.

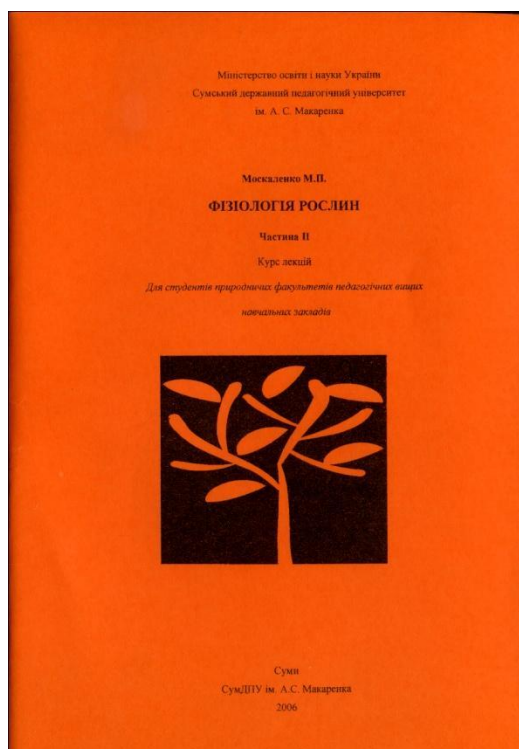
	3 метою посилення розвиваючого компоненту навчання та полегшення самостійної роботи учнів матеріал посібника викладений діалогічно, з елементами бесіди учня, вчителя та авторів. Це допоможе і вчителю проблемній побудові навчального матеріалу. Посібник може бути корисним абітурієнтам ВНЗ, студентам педагогічних університетів, а також широкому колу читачів, що цікавляться біологією.
	Стан природного середовища та проблеми його охорони на Сумщині. Книга 6. Частина 1. Рослини, занесені до Червоного списку Сумської області / Родінка О.С., Карпенко К.К., Вакал А.П., Гончаренко І.В. 2004.- 46 с. 74 іл. У першій частині шостої книги започаткованого в 1996 році видання «Стан природного середовища та проблеми його охорони на Сумщині» розповідається про 94 види рослин, які занесені до Червоного списку Сумської області, затвердженого рішенням двадцятої сесії двадцять третього скликання Сумської обласної ради народних депутатів від 18.09.2001 р. Ці рослини, як види, занесені до Червоної книги України та Міжнародних Червоних списків, підлягають особливій охороні на території Сумської області. Книга написана на основі аналізу опублікованих даних і за результатами власних польових досліджень авторів, які

проводились на території Сумської області протягом 1990-2004 рр.

Вініченко Т.С. Рослини України під охороною Бернської конвенції. – Київ: Хімджест, 2006. – 176 с.

В книзі приведено 67 видів рослин, поширених на території України, що підлягають особливій охороні, згідно Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979 р.). Представлена узагальнена інформація про сучасний стан видів рослин з даного переліку та заходи щодо їх збереження. Відображено основні положення Бернської конвенції та її роль в збереженні біорізноманіття. Наведено повидові нариси, кожен з яких включає характеристику певних видів рослин. Опис видів супроводжується картами з відтворенням історичного аспекту поширення їх на території України та оригінальними малюнками. Видання ілюстроване 32 кольоровими фотографіями.

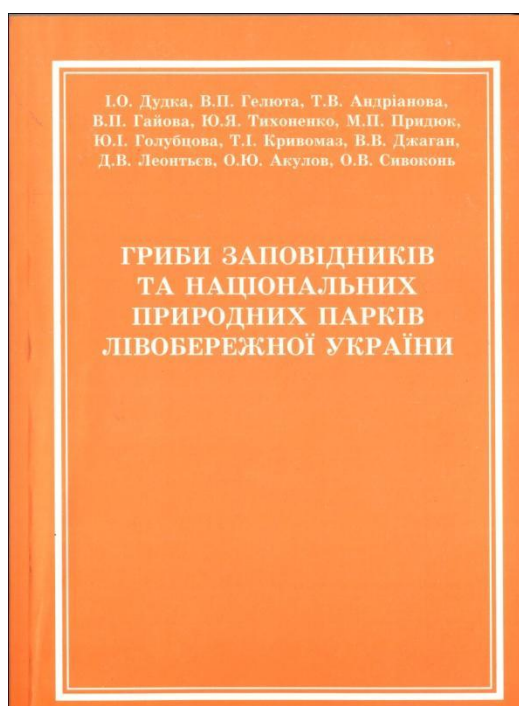

Москаленко М.П.

Фізіологія рослин. – Частина II: Курс лекцій для студентів природничих факультетів педагогічних вищих навчальних закладів. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2006. –84 с.

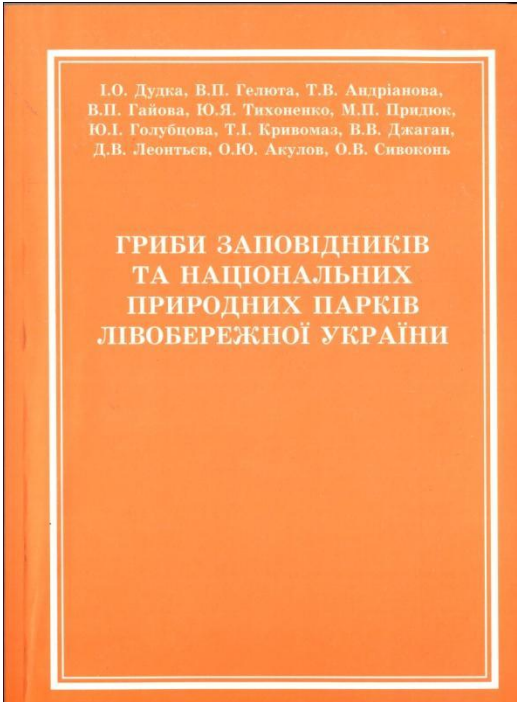
Пропонуються розділи «Клітинне дихання», «Фотосинтез», «Водний режим», «Стійкість», питання до семінарських занять.

Для студентів біологічних спеціальностей вищих навчальних закладів педагогічного профілю.

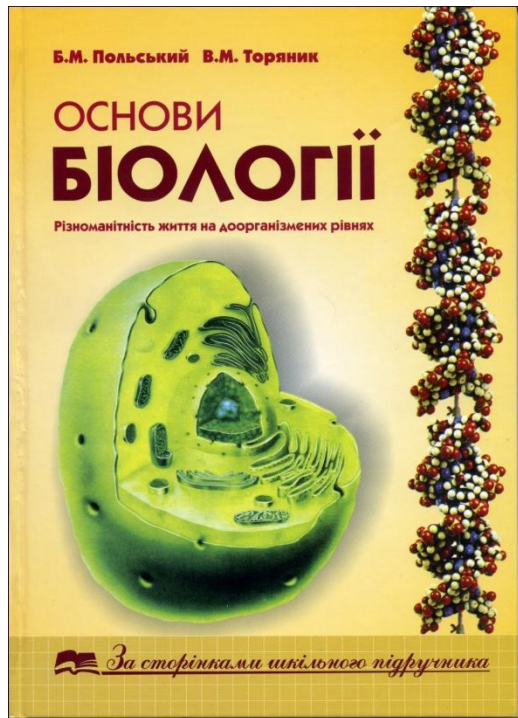

І.О. Дудка, В.П. Гелюта, Т.В. Андріанова, В.П. Гайова, Ю.Я. Тихоненко, М.П. Придюк, Ю.І. Голубцова, Т.І. Кривомаз, В.В. Джаган, Д.В. Леонтєв, О.Ю. Акулов, О.В. Сивоконь / Гриби заповідників та національних природних парків Лівобережної України. – К.: Арістей, 2009. – Т. I. – 306 с.

Книга присвячена вивченню видової різноманітності мікобіоти природо-охоронних об'єктів Лівобережної України. В результаті проведених досліджень встановлено, що гриби досліджених територій представлені 2183 видами (міксоміцети – 159 видами, борошнисторосяні – 88, інші аскоміцети – 498, мітоспорові – 356, іржасті – 164, базидіоміцети – 918 видами). Проведено аналіз розподілу виявлених видів за

	субстратами та таксонами асоційованих рослин та досліджено поширення основних груп грибів у заповідниках та національних природних парках Лівобережної України. Наведено список видів досліджених груп грибів та асоційованих з ними організмів.
 The image shows the front cover of a book. The cover is orange with a white border. At the top, the authors' names are listed in small white text: І.О. Дудка, В.П. Гелюта, Т.В. Андріанова, В.П. Гайова, Ю.Я. Тихоненко, М.П. Придюк, Ю.І. Голубцова, Т.І. Кривомаз, В.В. Джаган, Д.В. Леонт'єв, О.Ю. Акулов, О.В. Сивоконь. In the center, the title is written in white capital letters: ГРИБИ ЗАПОВІДНИКІВ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ ПРИРОДНИХ ПАРКІВ ЛІВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ.	І.О. Дудка, В.П. Гелюта, Т.В. Андріанова, В.П. Гайова, Ю.Я. Тихоненко, М.П. Придюк, Ю.І. Голубцова, Т.І. Кривомаз, В.В. Джаган, Д.В. Леонт'єв, О.Ю. Акулов, О.В. Сивоконь/ Гриби заповідників та національних природних парків Лівобережної України/ Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного Національної академії наук України. – К.; 2009. – Т.2. –428 с. У другому томі книги, присвяченої мікобіоті природоохоронних об'єктів Лівобережної України, у вигляді таблиці подано фактичний матеріал щодо поширення понад 2 тис. видів грибів та грибоподібних організмів на території 11 заповідників та національних природних парків. Для Українського природного степового заповідника (УПСЗ) розподіл грибів наведений за відділеннями Хомутовський степ (ХС), Кам'яні Могили (КМ), Михайлівська цілина (МЦ) та Крейдова Флора (КФ), для Луганського природного заповідника (ЛПЗ) - за відділеннями Придінцівська заплава (ГІЗ), Стрільцівський степ (СС) та Провальський степ (ПС). У таблиці для

кожного виду гриба вказані субстрати і (або) асоційовані організми, на яких гриб було виявлено у конкретному заповіднику або національному парку.

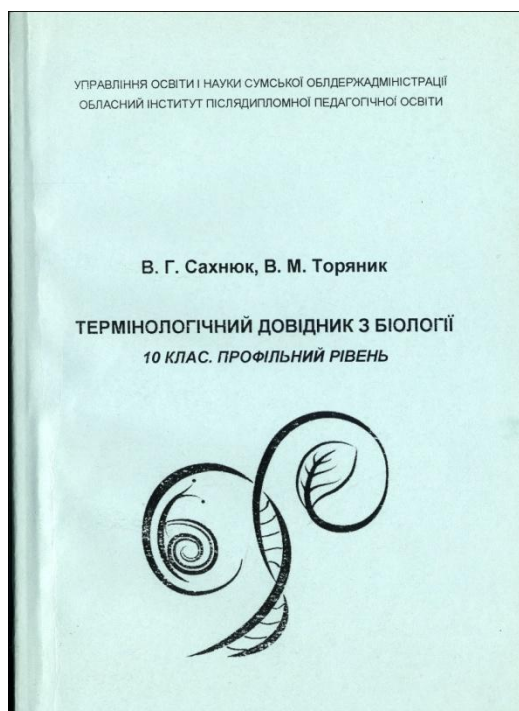

Польський Б.М., Торяник В.М.

Основи біології: Різноманітність життя на доорганізмених рівнях : навчальний посібник / Б.М. Польський, В.М. Торяник. – Суми : Університетська книга, 2009. – 288 с.

Пропоноване видання є другою з чотирьох книг навчального посібника "Основи біології", адресованого учням і вчителям середньої школи. Організація і функціонування світу живого розглядається на рівні молекул, клітин, тканин, органів та систем органів.

Як і посібник у цілому, книга може бути корисною для абітурієнтів, студентів біологічних спеціальностей педагогічних університетів, а також широкого кола читачів, які цікавляться біологією.

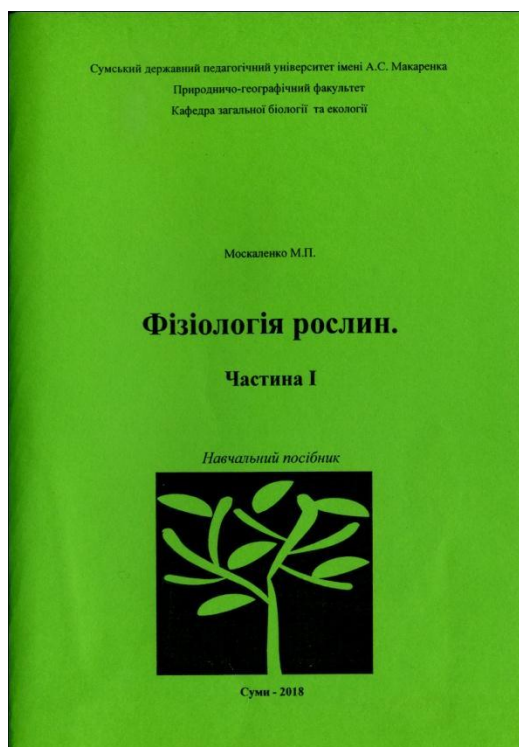

В. Г. Сахнюк, В. М. Торяник.
Термінологічний довідник з біології. 10 клас. Профільний рівень. / В. Г. Сахнюк, В. М. Торяник – Суми: ОППО, 2014. – 184 с.

Довідник містить близько 900 статей із різних галузей біологічної науки. У ньому узагальнено наукову термінологію із загальної біології, що відповідає вимогам шкільної програми профільного рівня 10 класу, відображено сучасні досягнення в таких галузях, як генетика, молекулярна біологія, біохімія тощо.

Для полегшення роботи з біологічною термінологією та забезпечення принципів науковості, доступності, логічності, послідовності статті довідника викладено згідно зі шкільною навчальною програмою, а не за алфавітом. Щоб забезпечити швидкий пошук поняття, в кінці довідника наведено алфавітний покажчик усіх статей.

Довідник розрахований на вчителів, особливо тих, які викладають біологію за програмою профільного рівня 10 класу, а також усіх бажаючих збагатити свої знання з біології. Він допоможе учням у підготовці до різноманітних природничих олімпіад, конкурсів, турнірів, зовнішнього незалежного оцінювання.

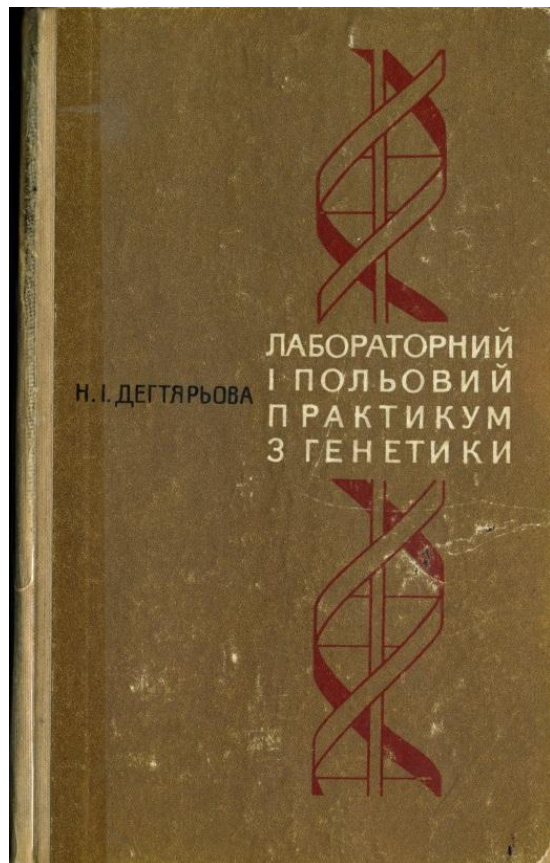

Москаленко М. П.

Фізіологія рослин: навчальний посібник: у 2-х частинах. Ч.I / М. П. Москаленко.; Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, Кафедра загальної біології та екології. – Суми: ФОП Цьома С.П., 2018. – 100 с.

Навчальний посібник у першій частині містить програмний навчальний матеріал з розділів «Клітина», «Мінеральне живлення рослин», «Ріст і розвиток рослин».

Даний навчальний посібник стане у нагоді викладачам курсу фізіології рослин, студентам природничих факультетів педагогічних закладів вищої освіти, а також вчителям біології.

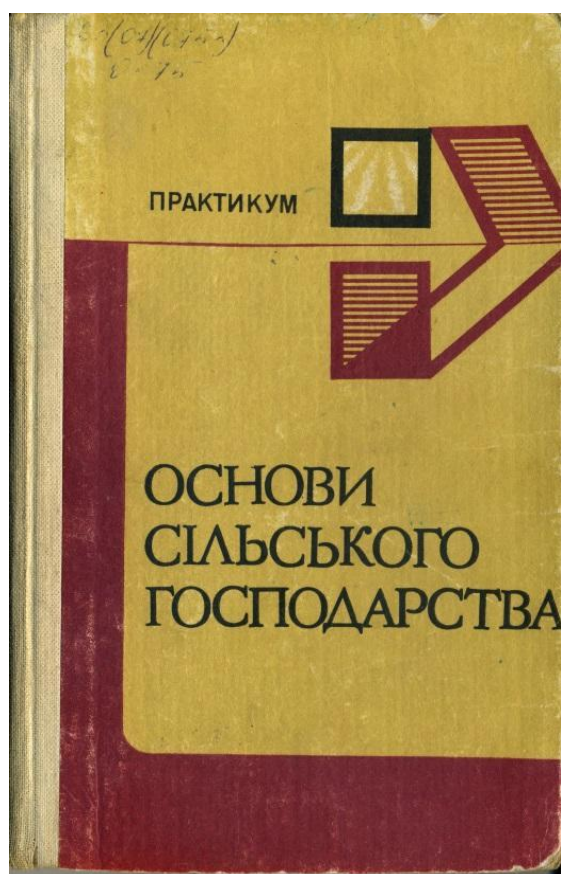

Лабораторный и полевой практикум по генетике. Дегтярева Н. И., «Вища школа», 1973, 272 с. (на украинском языке).

Пособие состоит из двух частей – лабораторного и полевого практикумов.

В лабораторному практикуме описаны методики изготовления постоянных и временных препаратов, а также способы измерения микроскопических объектов. Основу лабораторного практикума составляют разработки занятий, на которых изучают материальные основы наследственности, изменчивость организмов, генетику популяций, проводят генетический анализ наследования.

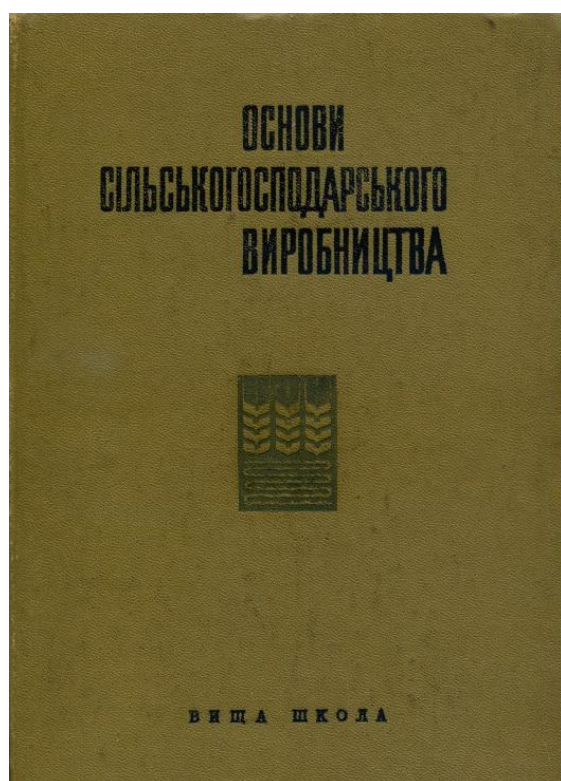
В полевом практикуме разработаны занятия, направленные на закрепление теоретического материала по генетике.

Основы сельского хозяйства. Практикум. Польский Б. Н., Стеблянка М. И., Чмыр Р. Д., Яворский В. С. – Киев: Вища школа. Головное изд-во., 1983, 246 с. – Укр.

В пособии описаны новейшие методики определения свойств почв, качества семенного материала, кормов и других показателей, важных для сельскохозяйственного производства. Охарактеризованы упрощенные демонстрационные методы лабораторных работ, применимые и в условиях средней школы.

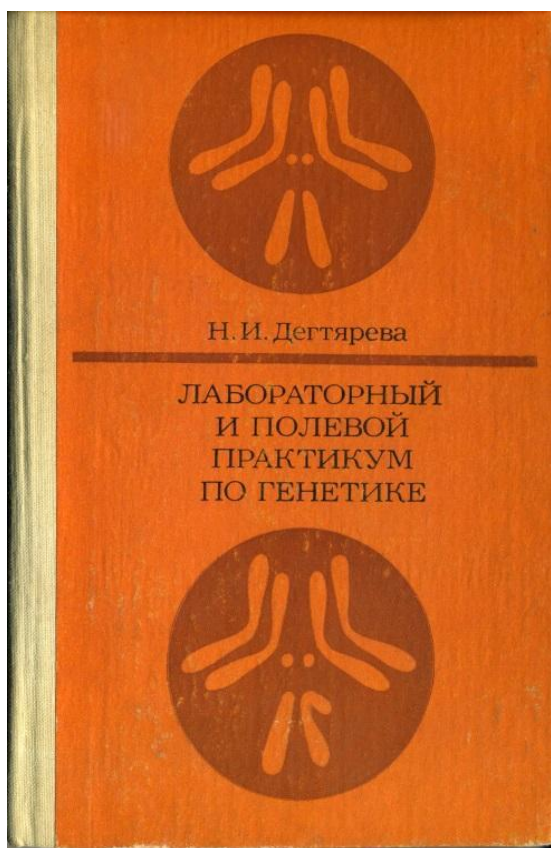
Для студентов естественных факультетов пединститут.

Основы сельскохозяйственного производства. Польский Б. Н., Стеблянка Н. И., Чмыр Р. Д., Яворский В. С. Киев. Издательское объединение «Вища школа», 1977. 264 с. (На украинском языке).

В учебном пособии изложен материал по почвоведению, земледелию, мелиорации, агрохимии, растениеводству, овощеводству, садоводству и животноводству. Большинство примеров из практики сельскохозяйственного производства освещают достижения сельского хозяйства УСРР.

Пособие предназначено для студентов естественных факультетов пединститут. Его могут использовать также учителя биологии средней общеобразовательной школы.

Дегтярева Н.И. Лабораторный и полевой практикум по генетике: Учеб. пособие для студентов биол. ф-тов пед. ин-тов. Пер. с укр. – Киев: Вища школа. Головное изд-во, 1979. – 288 с.

В первой части пособия – лабораторном практикуме – даны разработки занятий, на которых изучают материальные основы наследственности, закономерности наследования, изменчивость организмов и генетику популяций, а также описаны методики изготовления постоянных и временных препаратов.

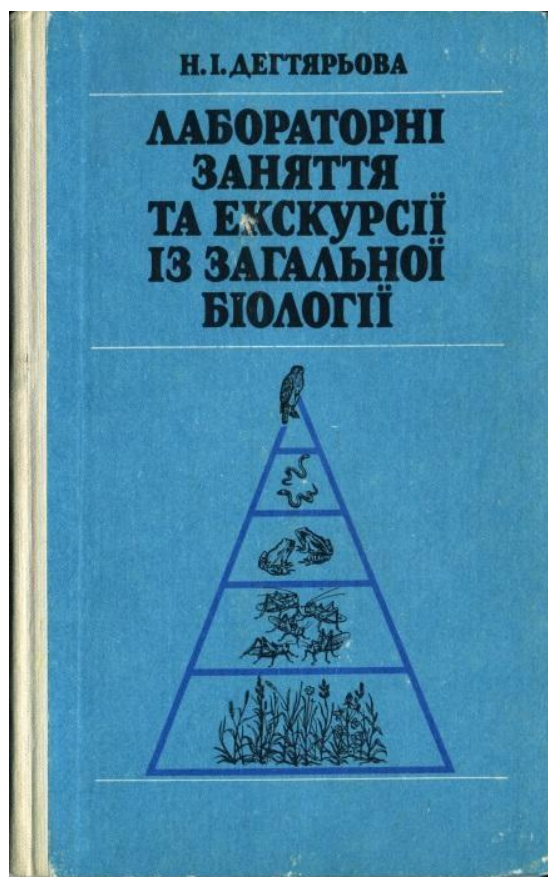
Полевой практикум (вторая часть) включает методические разработки проведения генетических опытов и экскурсий по разным разделам теоретического курса.

Стеблянюк М.И., Ковтун В. А., Морозюк С. С. Ботаника – К. Радянська школа, 1981. – 10 л.

Пособие содержит справочный материал о строении и физиологии клетки, морфологии, анатомии и систематике различных групп растений, об их экологических особенностях, значении в жизни человека.

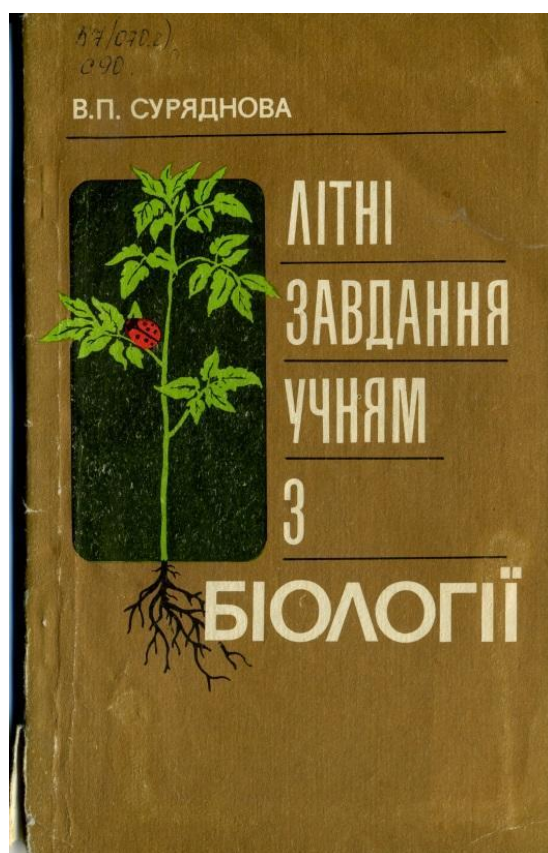
Для учителей биологии средней общеобразовательной школы.

Дегтярева Н.И. Лабораторные занятия и экскурсии по общей биологии: Пособие для учителей. – 2-е изд. перераб. и доп. – К.: Рад. шк., 1984. – 168 с.

В пособии освещается методика организации и проведения лабораторных занятий и экскурсий, предусмотренных усовершенствованной школьной программой по общей биологии.

Предназначается для учителей биологии общеобразовательной школы.

Суряднова В. П. Літні завдання учням з біології: Посібник для вчителя. – К.: Рад. шк. 1989. – 128 с.: іл.

У посібнику відповідно до програми середньої загальноосвітньої школи з біології розроблено тематику літніх завдань учням, що закінчили 6-8-й і 10-й класи, за такими розділами: «Рослини», «Бактерії. Гриби. Лишайники», «Тварини», «Загальна біологія». Розкрито принципи добору завдань, умови їх підготовки і методику проведення. Зміст літніх завдань – це фенологічні спостереження, досліди в природі, на навчально-дослідній ділянці. Виконання літніх завдань сприятиме формуванню екологічної культури учнів, їх трудовому вихованню.

Розраховано на вчителів біології середньої загальноосвітньої школи.

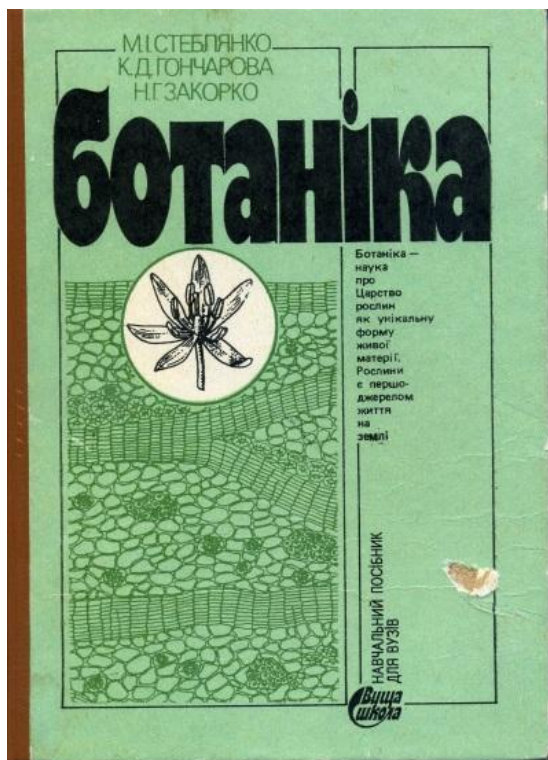

Основи сільського господарства. Практикум: Навч. посібник / Б. М. Польський, М. І. Стеблянка, Р. Д. Чмир., В. С. Яворський 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Вища шк., 1992 – 261 с.: іл.

Подано сучасні методики визначення властивостей ґрунтів, якості насіння, кормів та інших показників, важливих для сільськогосподарського виробництва. Описано спрощені демонстраційні методи проведення лабораторних робіт, які можна застосувати і в умовах середньої школи.

У другому виданні (1-ше вид. – 1983 р.) ботанічну характеристику видів рослин дано за системою А. Л. Тахтаджина, охарактеризовано сільськогосподарські сорти рослин і породи тварин.

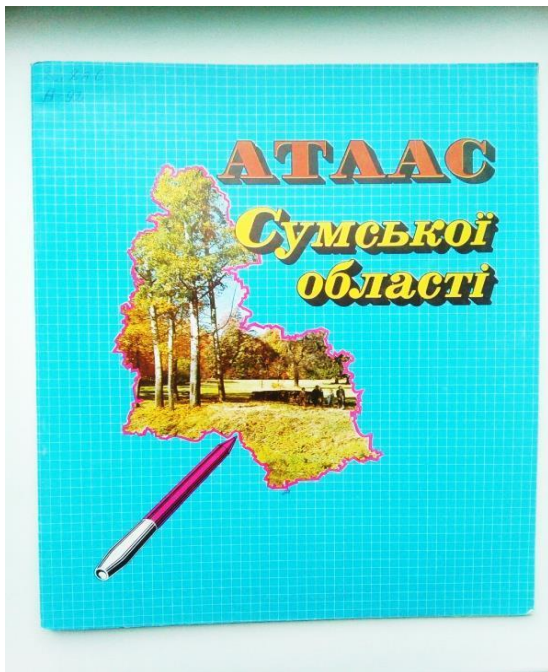
Для студентів природничо-географічних факультетів педагогічних університетів.

Ботаніка: Анатомія і морфологія рослин: Навч. Посібник/ М.І. Стеблянка, К.Д. Гончарова, Н.Г. Закорко; За ред. М.І. Стеблянка. – К.:Вища шк., 1995. – 384 с.: іл.

У посібнику висвітлені основні питання анатомії і морфології рослин: будова і функції рослинної клітини та її органів, тканин, вегетативних і репродуктивних органів рослинних організмів. Наведено основні етапи історії ботаніки, особливості розмноження і відтворення всіх систематичних груп рослин, відомості про морфологічну еволюцію, екологічні групи та життєві форми рослин і їх роль у природі та житті людини.

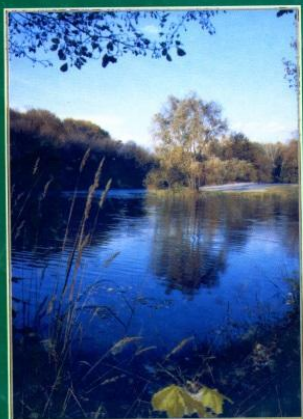
Для студентів природничих факультетів педагогічних навчальних закладів.

**Атлас Сумської області/ [наук. редкол.:
Ф.В. Зузук та
ін.].К.: Укргеодезкартографія, 1995. – 41
с.**

Атлас Сумської області є комплексним картографічним виданням науково-пізнавального характеру. Видання може бути використаним як навчально-краєзнавчий і довідковий посібник з природних умов і природних ресурсів області для студентів природничо-географічних факультетів, для гуртової роботи в школах, розрахований на широке коло читачів.

Проект атласу розроблений лабораторією шкільних краєзнавчих атласів Волинського державного університету імені Лесі України спільно з Науково-виробничим підприємством «Картографія».

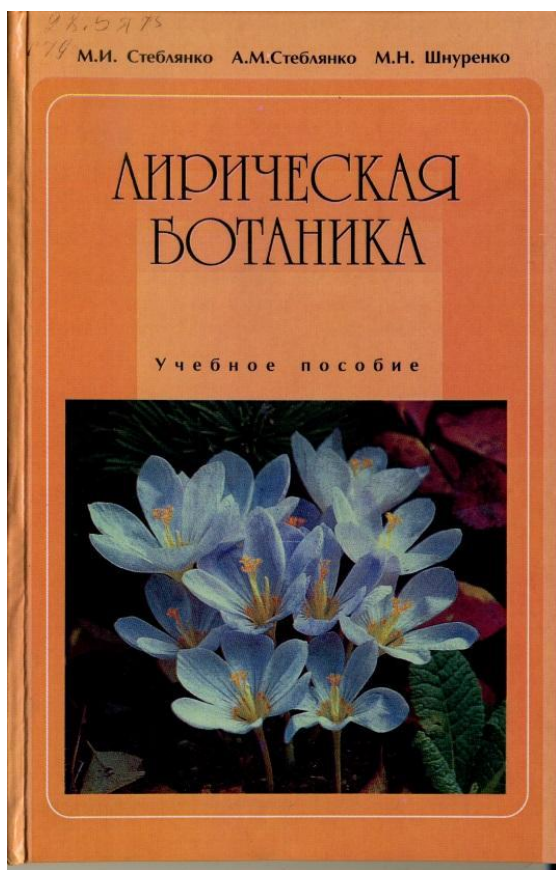

Заповідні скарби Сумщини

Заповідні скарби Сумщини. – Під загальною редакцією д.б.н. Т.Л. Андрієнко. – Суми: Видавництво «Джерело»; 2001. – 208 стор., 28 кольор. іл.

Книга присвячена опису природно-заповідних територій та об'єктів Сумщини. Читачі ознайомляться з природними умовами області, її рослинним та тваринним світом. Особлива увага звернута на види рослин і тварин, що підлягають охороні. Описані природні умови, рослинний світ та фауна природно-заповідних територій – заповідника, національного природного парку, регіональних ландшафтних парків, заказників, пам'яток природи, заповідних урочищ, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва. Висвітлені напрямки дальшого розвитку природно-заповідної мережі області.

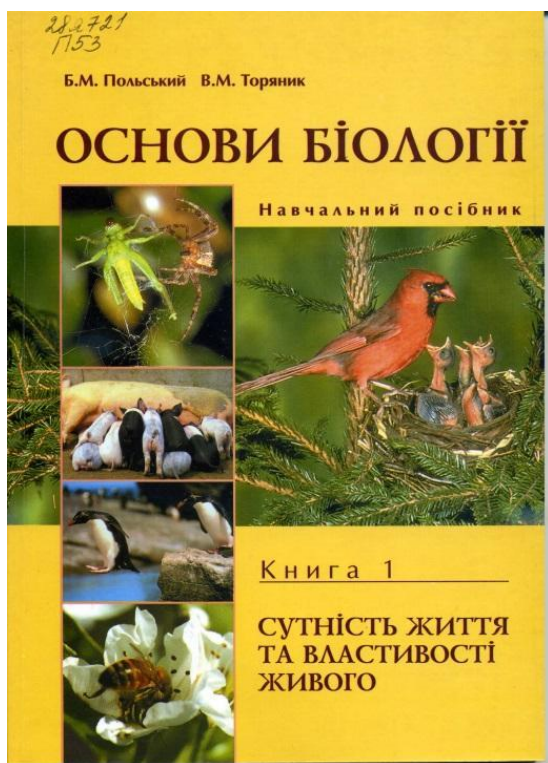
Розрахована на широке коло читачів. Ілюстрована фотографіями та рисунками.

Стеблянко М.И., Стеблянко А.М., Шнуренко М.Н. Лирическая ботаника: Учебное пособие для студентов вузов и учителей школ. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2001. – 130 с.: ил.

В пособии в кратком виде излагается теоретический материал об анатомо-морфологическом строении отдельных видов растений, которые воспеты в поэзии. Они названы растениями – символами веры, добра и красоты. Сообщается также о значении этих растений в воспитании бережного отношения к природе и использовании их в фармакологии.

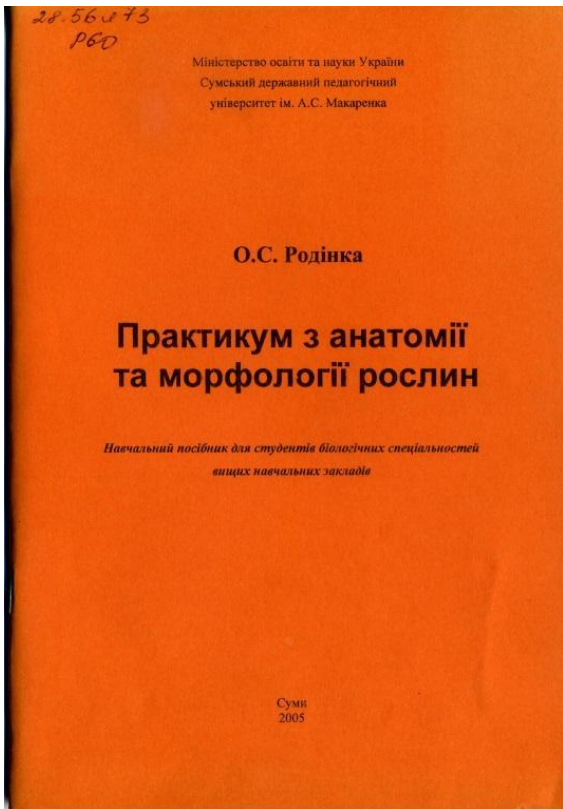
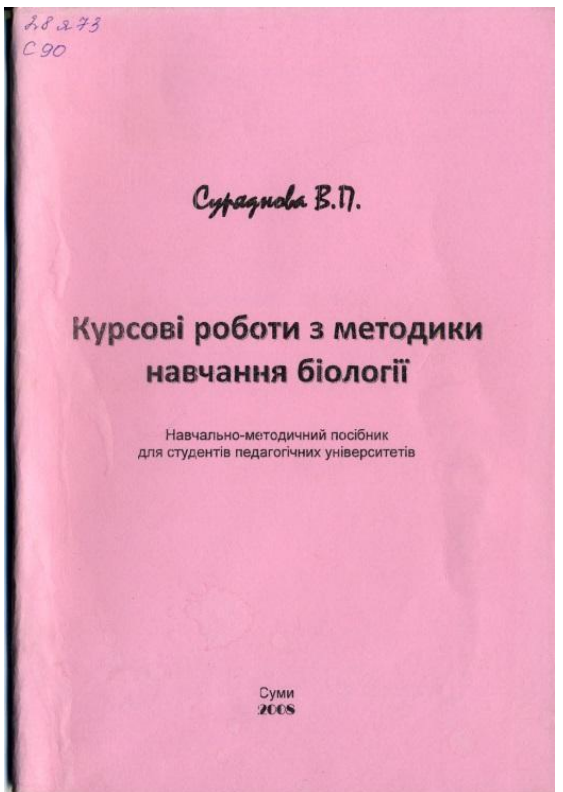
Отдельным разделом дается материал о духовном взаимодействии человека и растений.

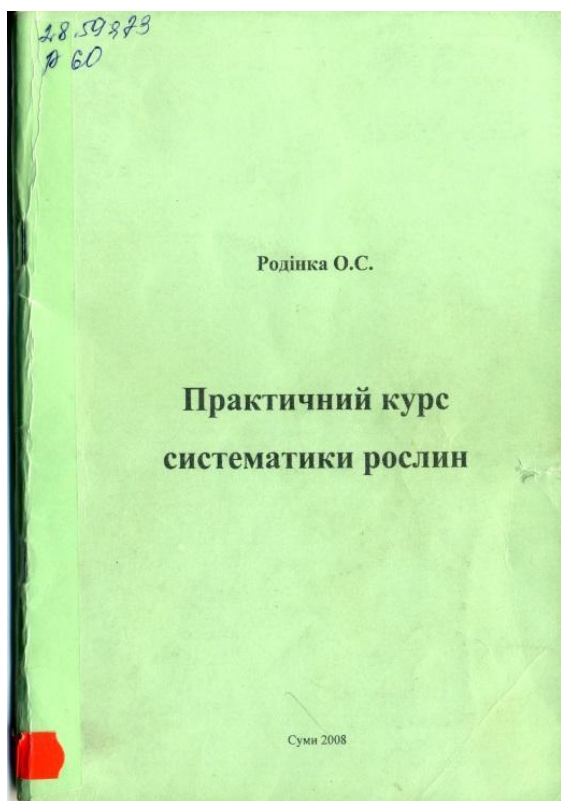

Основи біології: Сутність життя та властивості живого/ Б.М. Польський, В.М. Торяник. – Суми : Університетська книга, 2004. – 287 с.

Посібник «Основи біології» адресовано учням та вчителям середньої школи. За змістом навчального матеріалу він відповідає програмам з біології для класів з поглибленим вивченням цього предмету, що затверджені Міністерством освіти України. Однак, прагнучи найбільш повного висвітлення цілісності живої природи, автори відмовилися від традиційної побудови курсу, яка передбачає розглядання проблем життя при вивченні окремих і досить роз'єднаних предметів: ботаніки, зоології, анатомії, фізіології людини та ін. У даному посібнику світ живого

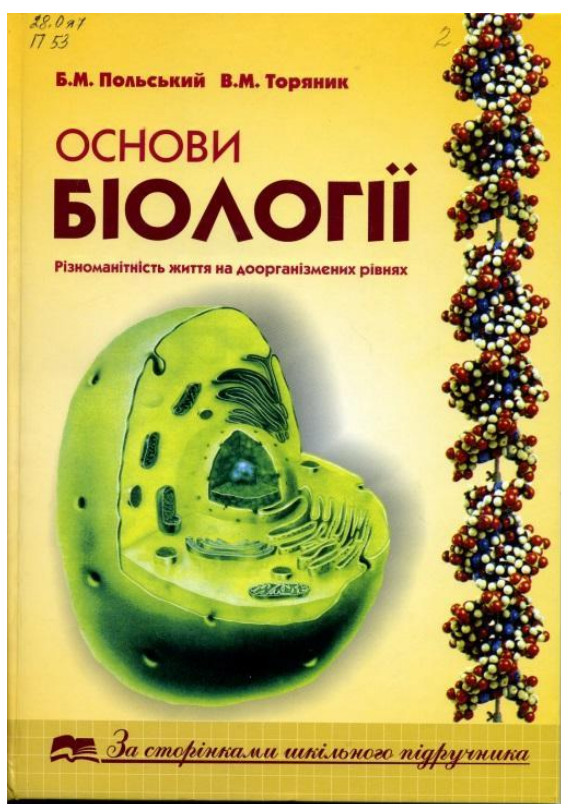
	розглядається відповідно до рівнів його організації. Це створює можливість для більш повного розкриття сутності життя як особливого феномену. З іншого боку, така структура дозволяє викладачам біології використовувати посібник у різних класах, починаючи з шостого, де навчання відбувається за традиційною схемою, та в класах моделі «Екологія та розвиток». Посібник складається з чотирьох книг: 1. Сутність життя та властивості живого. 2. Організація життя на доорганізмених рівнях. 3. Організація життя на рівні організму, різноманітність організмів. 4. Надорганізмені системи. Людина. Охорона природи. З метою посилення розвиваючого компоненту навчання та полегшення самостійної роботи учнів матеріал посібника викладений діалогічно, з елементами бесіди учня, вчителя та авторів. Це допоможе і вчителю в проблемній побудові навчального матеріалу. Посібник може бути корисним абітурієнтам ВНЗ, студентам педагогічних університетів, а також широкому колу читачів, що цікавляться біологією.
--	---

	Практикум з анатомії та морфології рослин: Навчальний посібник. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2005 р. – 52 с. Посібник містить розробки 14 лабораторних робіт із загальної ботаніки (анатомії та морфології рослин), теоретичний та ілюстративний матеріал, необхідний для успішного виконання студентам практичних завдань. У посібнику представлені розділи: «Будова рослинної клітини», «Рослинні тканини» та «Будова органів рослин». Для студентів-біологів вищих навчальних закладів.
	Курсові роботи з методики навчання біології: Навчально-методичний посібник для студентів педагогічних університетів. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2008. – 64 с. До посібника включено тематику різнопланових курсових робіт відповідно до складових біологічної підготовки учнів загальноосвітніх навчальних закладів. З метою поглиблення наукової обґрунтованості педагогічних робіт уведено розділ «Методи дослідження». Посібник стане у пригоді студентам біологічних спеціальностей денної та заочної форми навчання, а також студентам, які отримують другу спеціальність.

Родінка О. С. Практичний курс систематики рослин: Навчальний посібник для студентів біологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2008. – 116 с.

Книга містить фактичний і ілюстративний матеріал, що характеризує найважливіші таксони водоростей і вищих рослин, а також розробки 15 лабораторних робіт з систематики рослин. Посібник складено у відповідності з діючою програмою. Видання адресоване студентам-біологам вищих навчальних закладів і розраховано на самостійну роботу студентів при підготовці та виконанні лабораторних робіт. Воно може бути використане студентами заочної форми навчання у якості підручника з систематики рослин.

Основи біології: Різноманітність життя на доорганізмених рівнях: навчальний посібник / Б.М. Польський, В.М. Торяник. – Суми : Університетська книга, 2009. – 288 с.

Пропоноване видання є другою з чотирьох книг навчального посібника «Основи біології», адресованого учням і вчителям середньої школи. Організація і функціонування світу живого розглядається на рівні молекул, клітин, тканин, органів та систем органів.

К і посібник у цілому, книга може бути корисною для абітурієнтів, студентів біологічних спеціальностей педагогічних університетів, а також широкого кола читачів. Які цікавляться біологією.

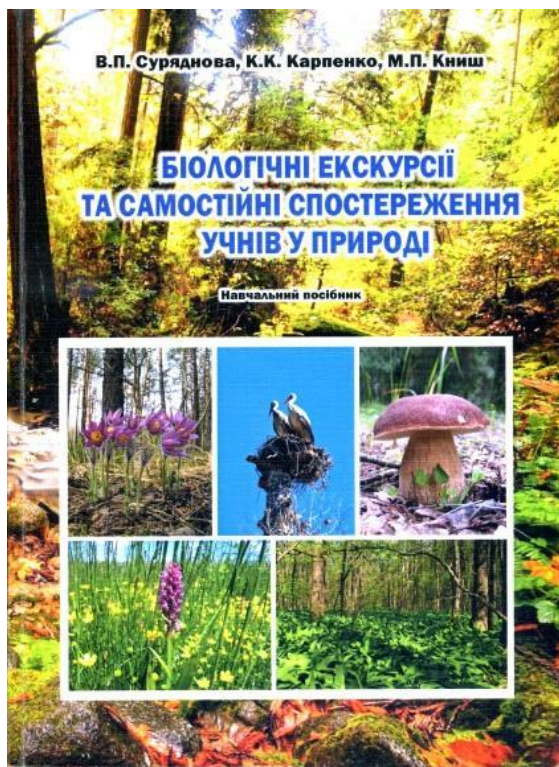
Макроміцети заповідних територій Сумської області

**Карпенко К.К. Макроміцети
заповідних територій Сумської області.
– Суми : ПП Вінниченко М.Д., 2009.-
356 с.**

У книзі повідомляється про видовий склад, екологічні особливості й значення макроміцетів із відділів Ascomycota та Basidiomycota, виявлених на території об'єктів 7 категорій природно-заповідного фонду Сумської області – природного заповідника, національного природного парку, заказників, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, пам'яток природи, заповідних урочищ, ботанічного саду. Описані раритетні види грибів. Охарактеризований природно-заповідний фонд області. Додаються анотований список 474 видів і різновидностей грибів, фотоілюстрації, карти-схеми.

Книга призначена для мікологів, спеціалістів природоохоронних державних установ, студентів біологічних спеціальностей, учителів біології. Її матеріали можуть бути використані при проведенні державного кадастру природно-заповідного фонду.

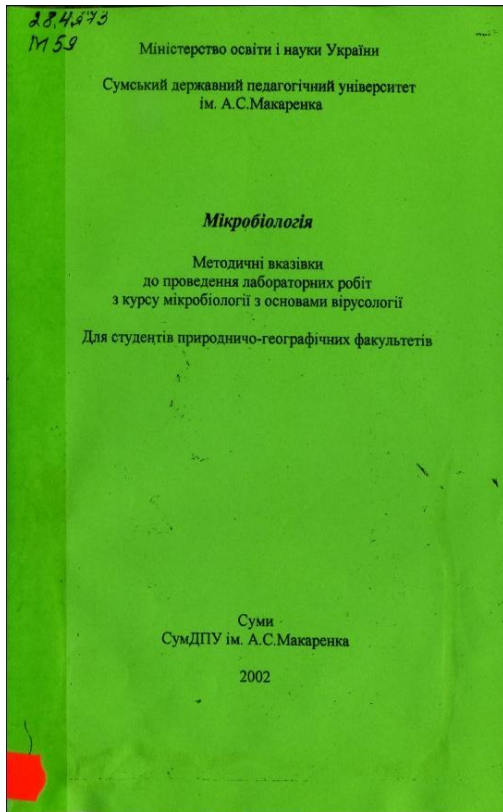

Біологічні екскурсії та самостійні спостереження учнів у природі: Навчальний посібник/ В.П. Суряднова, К.К. Карпенко, М.П. Книш. - Суми: ПП Вінниченко М.Д., 2013. – 132 с., іл.

Посібник містить методичні розробки ботанічних і зоологічних екскурсій для основної школи, а також практичні завдання та методичні рекомендації до проведення самостійних спостережень учнів за рослинами, тваринами та грибами. Матеріали посібника можуть бути використані в роботі з учнями позашкільних навчальних закладів, у тому числі зорієнтованих на роботу з талановитою молоддю.

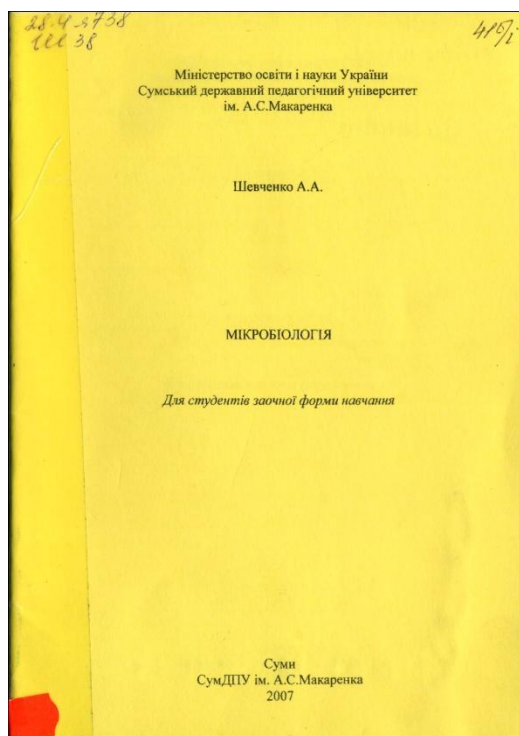
Для вчителів біології і учнів загальноосвітньої школи, керівників гуртків, учнів позашкільних навчальних закладів, студентів біологічних спеціальностей педагогічних університетів.

Методичні вказівки та рекомендації

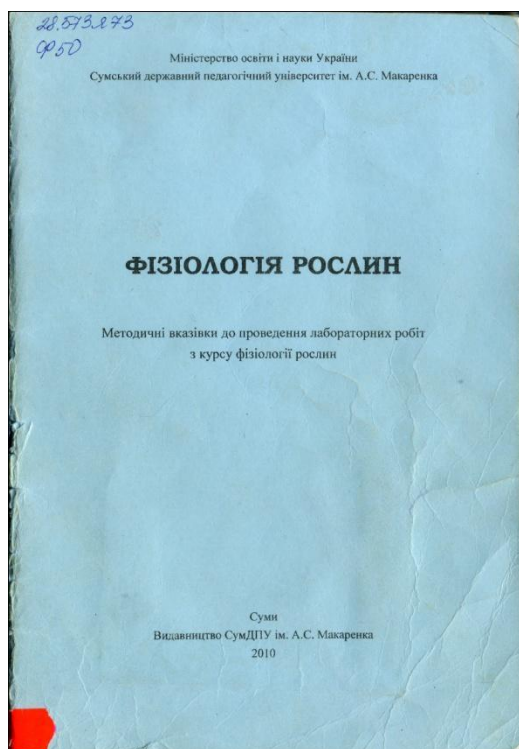
Мікробіологія. Методичні вказівки до проведення лабораторних робіт з мікробіології з основами вірусології. Для студентів природничо-географічних факультетів заочної та очної форм навчання, спеціальностей "біологія і хімія", "біологія та психологія", "географія та біологія"/Укл. А.А.Шевченко. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2002. – 32 с.

Методичні вказівки складено у відповідності з програмою курсу мікробіології з основами вірусології для студентів природничо-географічних факультетів за спеціальністю "біологія". Вони містять вказівки до проведення лабораторних робіт.

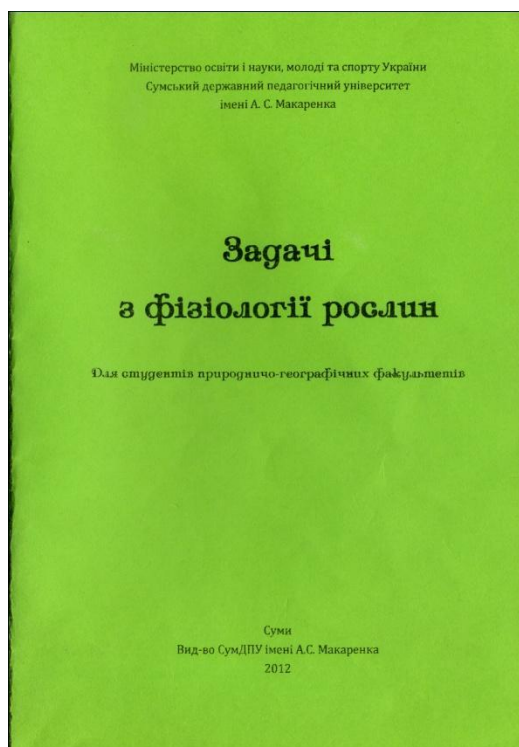
Мікробіологія. Методичні матеріали до курсу мікробіології з основами вірусології. Для студентів природничо-географічних факультетів заочної форми навчання, спеціальностей «біологія і хімія», «географія та біологія», «біологія та психологія» /Укл. А.А. Шевченко. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2007. – 33 с.

Методичні матеріали складено у відповідності з програмою курсу мікробіології з основами вірусології для студентів природничо-географічних факультетів за спеціальністю «біологія». Вони містять методичні матеріали для самостійної підготовки студентів.

Фізіологія рослин: Методичні вказівки до проведення лабораторних робіт з фізіології рослин. Для студентів природничо-географічних факультетів заочної та очної форм навчання, спеціальностей «біологія та хімія», «біологія та психологія», «географія та біологія» / Укл. М.П. Москаленко. – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2010. – 48 с.

Методичні вказівки складено відповідно до програми курсу фізіології рослин для студентів природничо-географічних факультетів за спеціальністю «біологія». Вони містять рекомендації до проведення лабораторних робіт.

Задачі з фізіології рослин : метод. рекомендації. [для студентів природничо-географічного факультету заочної та стаціонарної форм навчання, спеціальностей «біологія та хімія», «біологія та психологія», «географія та біологія»] / Укл. М.П. Москаленко. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – 24 с.

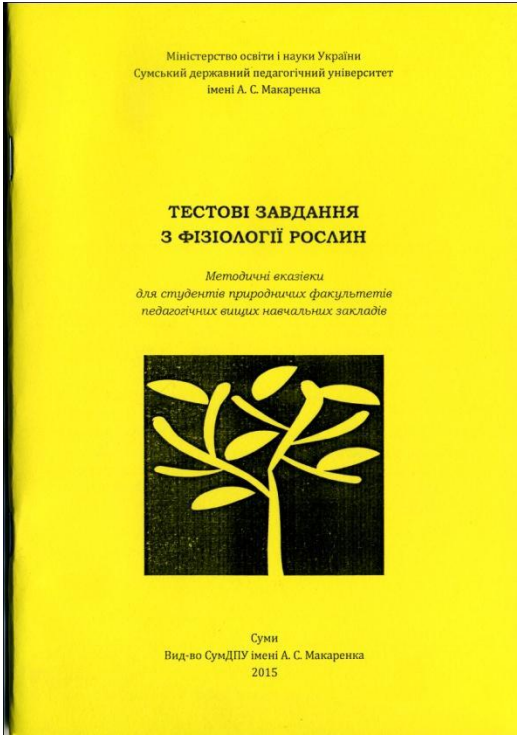
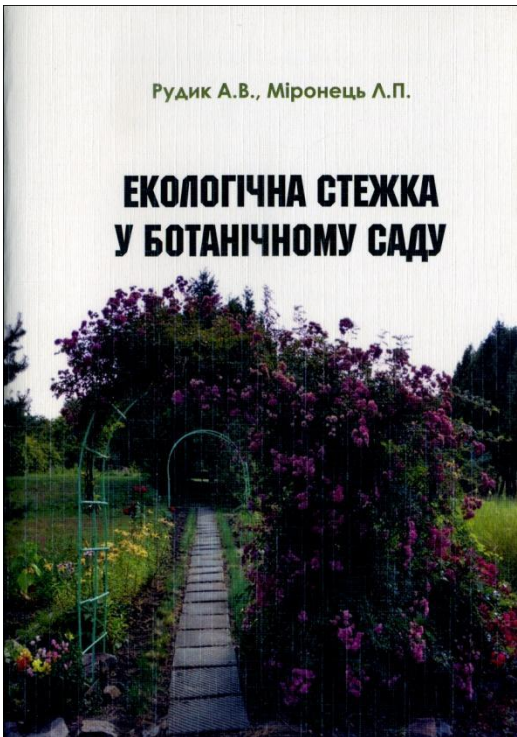
Методичні вказівки складено у відповідності з програмою курсу фізіології рослин для студентів природничо-географічних факультетів за спеціальністю «біологія». Вони містять рекомендації до розв'язання задач з фізіології рослин.

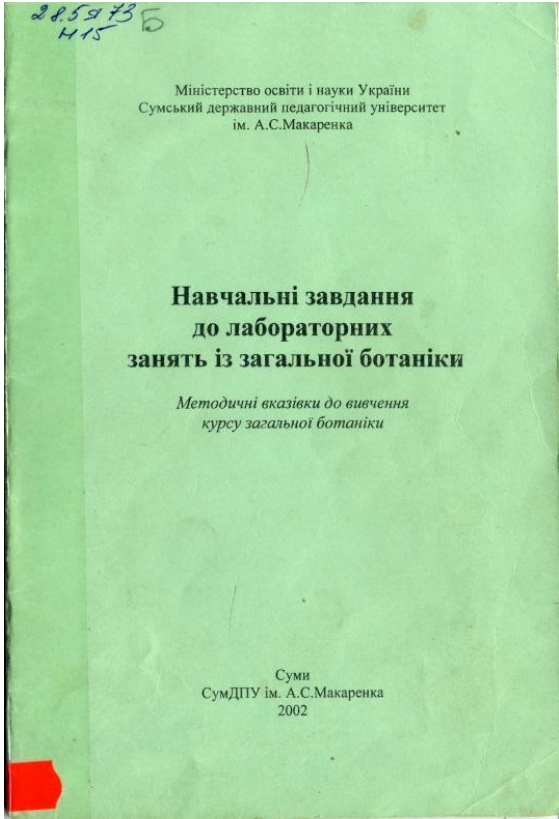

Кімнатні рослини куточка живої природи : (фото, паспорти та методичні рекомендації вчителям біології) / уклад. Л. П. Міронець. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2013. –40с., іл.

Методична розробка містить фото кімнатних рослин, які включені до списку рослин, рекомендованих МОН України для вирощування в куточку живої природи, паспорти до кожної рослини та рекомендації щодо х використання у навчально-виховному процесі з біології.

Дані методичні рекомендації стануть у нагоді вчителям біології під час оформлення куточка живої природи, а також студентам природничо-географічних факультетів

	педагогічних ВУЗів під час виробничої педагогічної практики та організації дослідницької роботи з квітникарства у загальноосвітній школі
	Тестові завдання з фізіології рослин : методичні вказівки для студентів природничих факультетів педагогічних вищих навчальних закладів / укл. М. П. Москаленко. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. – 70 с. Методичні вказівки складено відповідно до програми курсу фізіології рослин для студентів природничо-географічних факультетів за спеціальністю «біологія».
	Екологічна стежка у Ботанічного саду / Сумський державний педагогічний університет, Кафедра загальної біології та екології ; уклад. : А. В. Рудик, Л. П. Міронець. – Суми : ФОП Цьома С.П., 2018. – 48 с. Методичні рекомендації містять розробки екскурсій по екологічній стежці Ботанічного саду СумДПУ імені А. С. Макаренка. Також підготовлені рекомендації по розробці екологічної навчальної стежки та можливостям її використання під час проведення екскурсій, факультативних занять чи гурткової роботи учнів на території

	Ботанічного саду, містить приклади практичних дослідницьких завдань для учнів 6-9 класів. Дані методичні рекомендації стануть у нагоді вчителям біології, екології, викладачам природничого напрямку, а також школярам та студентам.
	Навчальні завдання до лабораторних занять із загальної ботаніки: Методичні вказівки до вивчення курсу загальної ботаніки. /Укл Н. Г. Закорко. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2002 р. – 34 с. Методичні рекомендації містять розробки до двадцяти семи лабораторних робіт з ботаніки. Кожна робота розрахована на дві академічні години. Передбачається проведення трьох контрольних робіт. У посібнику представлені такі розділи: «Будова рослинної клітини», «Тканини», «Анатомічна будова вегетативних та генеративних органів», «Морфологічна будова вегетативних та генеративних органів». Розроблені контрольні питання до кожної лабораторної роботи, а також до трьох контрольних робіт. Навчальні завдання розраховані на студентів 1-го курсу природничо-географічного факультету і мають сприяти активізації навчального процесу та кращому засвоєнню теоретичного матеріалу.

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
ім. А.С.Макаренка

Навчальна польова практика з ботаніки

Методичні вказівки

Суми
СумДПУ ім. А.С.Макаренка
2004

Навчальна польова практика з ботаніки. Методичні вказівки. /Укл. Н. Г. Закорко. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2004 р. – 48 с.

Методичні рекомендації містять три розділи: I «Морфологія квіткових рослин» - у цьому розділі приводяться характеристики вегетативних та генеративних органів, у ньому детально характеризуються всі органи рослин, наводяться малюнки основних морфологічних особливостей. II «Гербаризація» - даються пояснення, як збирати та засушувати рослини. «Визначення рослин». «Підпис гербарію». «Монтування гербарію». «Завдання на складання морфологічного гербарію» та «Теми самостійних робіт».

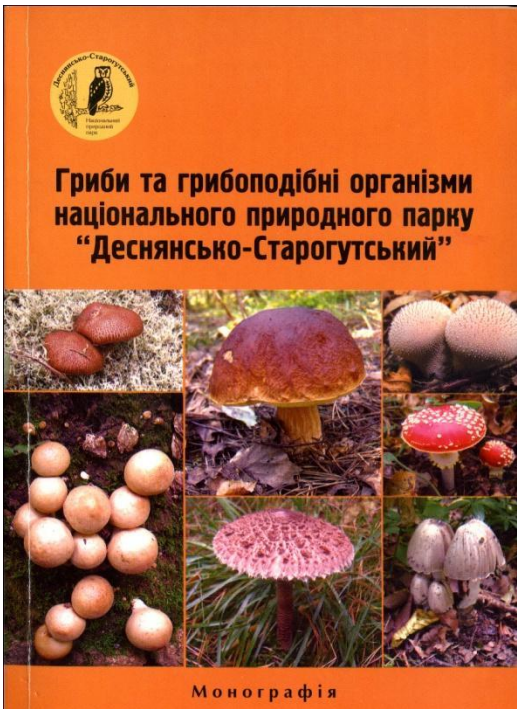
Навчальні завдання розраховані на студентів 1-го курсу природничо-географічного факультету і мають сприяти кращому засвоєнню теоретичного матеріалу, а також можуть бути використані вчителями для проведення екскурсій із ботаніки та освоєння курсу ботаніки як у загальноосвітній школі, так і в школах з поглибленим вивченням біології.

Монографії

Голубцова Ю.І. Фітотрофні мікроміцети північно-східної частини України: Монографія. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2008. – 188 с.

Монографія присвячена вивченню видового складу фітотрофних міксоміцетів північно-східної частини України, зокрема її поліського регіону – Новгород-Сіверського Полісся. У результаті проведених досліджень на території останнього встановлено 395 видів з відділів Ascomycota, Basidiomycota та групи анаморфних грибів. Проаналізовано особливості таксономічної та еколого-трофічної структури виявленого видового складу фітотрофних мікроміцетів та їх субстратної приуроченості. Вивчене коло грибів-консортів рідкісних та адвентивних видів рослин. Проведене мікологічне обстеження основних деревних та чагарникових порід регіону. Для останніх встановлено найпоширеніші та найнебезпечніші патогенні види мікроміцетів. Досліджено розподіл фітотрофних мікроміцетів за основними рослинними ценозами регіону на основі їх видового складу та екологічної структури. Встановлено видовий склад фітотрофних мікроміцетів національних природних парків

	«Деснянсько-Старогутський» та «Мезинський». Книга містить докладний анотований список фітотрофних мікроміцетів та асоційованих з ними видів рослин. Для мікологів, ботаніків, краєзнавців, фахівців у галузі охорони природи, викладачів та студентів природничих факультетів вузів
	Гриби та грибоподібні організми Національного природного парку «Деснянсько-Старогутський» : монографія / [Дудка І.О., Придюк М.П., Голубцова Ю.І. та ін.] ; за заг. ред. чл.-кор. НАН України І.О. Дудки та к.б.н. М.П. Придюка. – Суми : Університетська книга, 2009. – 224 с. Монографію присвячено грибам та грибоподібним організмам Національного природного парку «Деснянсько-Старогутський». Наведено коротку характеристику фізико-географічних умов парку та його рослинності, розглянуто історію досліджень грибів на території Лівобережного Полісся в цілому та парку зокрема. Охарактеризовано методи мікологічних досліджень систематичну та еколого-трофічну структуру й видовий склад грибів парку, його раритетну компоненту, а також практичне значення грибів і грибоподібних організмів регіону. Наведено повний анотований список виявлених на цей час видів грибів і

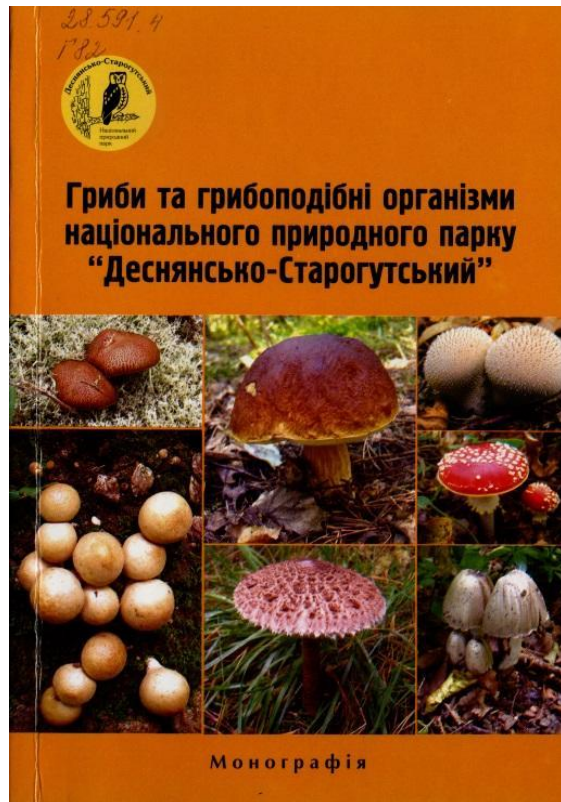
	грибоподібних організмів НПП «Деснянсько-Старогутський».
	Данько Я. Н. Эволюция таксонов и эволюция организмов: монография /Я. Н. Данько. – Сумы: Университетская книга, 2013. – 255 с. В книге рассматривается обобщенная картина эволюции на таксономическом и организменном уровнях. Довольно подробно обговариваются концепции вида, использующиеся в теории эволюции, обсуждаются вопросы постоянства и изменчивости видов во времени, рассматриваются морфологические и таксономические скорости эволюции, динамика разнообразия, фоновые вымирания, великие вымирания и их причины. Критически анализируется проблема соотношения индивидуального и эволюционного развития, комплекс вопросов связанных с адаптацией, коадатацией, коэволюцией. Для биологов всех специальностей, а также магистрантов и аспирантов, философов, пишущих об эволюции, преподавателей высшей и средней школы, всех, интересующихся серьезной биологией

Теоретические основы содержания общебиологической подготовки учителя-биолога в пединституте./ Дегтярева Н. И. – Киев : Вища школа. Головное изд-во, 1982. 132 с.

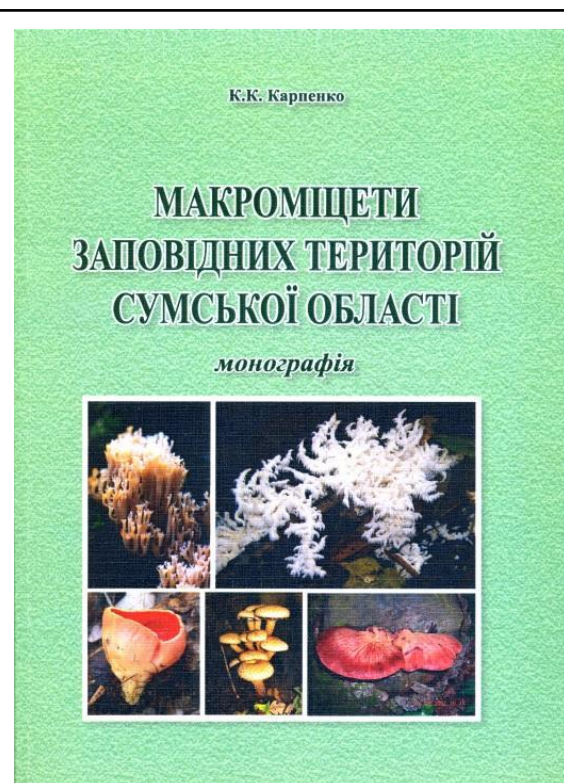
В монографии определяется целостная система фундаментальных понятий о живой природе; устанавливается преемственная связь между понятиями, отражающая характер взаимного соотношения элементов биологических дисциплин. Проанализированы учебные программы всего цикла специальных дисциплин в плане развития в них ведущих общебиологических понятий, даны рекомендации к совершенствованию учебных планов и программ.

Предназначается для преподавателей педагогических институтов, методистов и учителей биологии средних школ.

Гриби та грибоподібні організми Національного природного парку «Деснянсько-Старогутський» : монографія / [Дудка І.О., Придюк М.П., Голубцова Ю.І. та ін..] ; за заг. ред. чл. –кор. НАН України І.О. Дудки та к.б.н. М.П. Придюка. – Суми : Університетська книга, 2009. – 224 с.

Монографію присвячено грибам та грибоподібним організмам Національного природного парку «Деснянсько-Старогутський». Наведено коротку характеристику фізико-географічних умов парку та його рослинності, розглянуто історію досліджень грибів на території Лівобережного Полісся в цілому та парку зокрема. Охарактеризовано методи мікологічних досліджень систематичну та еколого-трофічну структуру й видовий склад грибів парку, його раритетну компоненту, а також практичне значення грибів і грибоподібних організмів регіону. Наведено повний анований список виявлених на цей час видів грибів і грибоподібних організмів НПП «Деснянсько-Старогутський».

Макроміцети заповідних територій Сумської області: монографія. 2-е видання, перероблене й доповнене / К.К. Карпенко.— Суми : ПП Вінниченко М.Д., 2011.- 200 с.

У монографії повідомляється про видовий склад, екологічні особливості й значення макроміцетів із відділів Ascomycota та Basidiomycota, виявлених на території об'єктів 7 категорій природно-заповідного фонду Сумської області – природного заповідника «Михайлівська цілина», національних природних парків «Деснянсько-Старогутський» і «Гетьманський», заказників, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, пам'яток природи, заповідних урочищ, ботанічного саду Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка. Додаються анотований список 561 видів і різновидностей макроміцетів, складений у відповідності з системою грибів, наведеною в десятому виданні «Ainsworth and Bisby's Dictionary of the Fungi» (Kirk et al, 2008), фотоілюстрації грибів, карти-схеми.

У другому виданні книги, порівнюючи з першим (Суми, 2009), враховані зміни в складі природно-заповідного фонду Сумської області в зв'язку з його розбудовою, нові досягнення мікології в систематиці грибів, результати мікологічного обстеження заповідних територій області, які проводились до 2011 р. включно, та опубліковані в останні роки матеріали.

Книга призначена для мікологів, спеціалістів природоохоронних

	установ, студентів біологічних спеціальностей, учителів біології. Її матеріали можуть бути використані при проведенні державного кадастру природно-заповідного фонду.
--	---